

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN KWALITEIT VAN VOOR- EN VROEGSCHOOLSE EDUCATIE IN 2016-2017 IN DE GEMEENTE

Weststellingwerf

Plaats : Wolvega
Gemeentenummer : 0098
Onderzoeksnummer : 292793
Datum onderzoek : 10 april 2017
Datum vaststelling : 14 juli 2017

INHOUDSOPGAVE

	VOORWOORD	5
1	INLEIDING	6
2	VVE IN DE GEMEENTE WESTSTELLINGWERF.	8
3	CONCLUSIES.	14

VOORWOORD

De Inspectie van het Onderwijs houdt toezicht op voor- en vroegschoolse educatie (vve). In dit kader hebben alle gemeenten die middelen ontvangen voor het onderwijsachterstandenbeleid (OAB) eind december 2016 een vragenlijst ontvangen.

Bij een steekproef van gemeenten voeren wij een nader onderzoek uit waarbij we gegevens verzamelen over het gemeentelijk beleid op het terrein van de voor- en vroegschoolse educatie (vve) ten behoeve van de jaarlijkse rapportage "De staat van het onderwijs". De gemeente Weststellingwerf is opgenomen in deze steekproef.

Dit rapport beschrijft in hoeverre de gemeente Weststellingwerf in 2016-2017 voldoet aan de eisen ten aanzien van vve en welke ontwikkelingen de afgelopen jaren hebben plaatsgevonden.

De hoofdinspecteur primair onderwijs en speciaal onderwijs,
Dr. A. Jonk

1 INLEIDING

Dit rapport is het verslag van een onderzoek van de Inspectie van het Onderwijs naar het gemeentelijke beleid ten aanzien van voor- en vroegschoolse educatie (vve) in de gemeente Weststellingwerf in 2016-2017.

De aanleiding van het onderzoek is een stelselonderzoek waarbij we bij een steekproef van gemeenten gegevens verzamelen over het gemeentelijk beleid op het terrein van de voor- en vroegschoolse educatie (vve) ten behoeve van de jaarlijkse rapportage "De staat van het onderwijs".

De basis van het onderzoek is een gesprek met betrokkenen van de gemeente, de door de gemeente ingevulde vragenlijst, de toelichting daarop en aangeleverde relevante beleidsdocumenten. Vervolgens hebben wij de eisen met betrekking tot het vve-beleid beoordeeld en de ontwikkelingen in de afgelopen jaren in beeld gebracht.

Onderzoeksopzet

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Een gesprek met de betrokken beleidsambtenaar over het vve-beleid van de gemeente.
- Analyse van aanvullend opgevraagde informatie in relevante beleidsdocumenten van de gemeente.
- Intern overleg met het team Kinderopvang over GGD-toezicht in de gemeente.
- Beoordeling van vve-beleid van de gemeente.

Toezichtkader

Als basis voor de beoordeling gelden de beoordelingscriteria toezichtkader voor- en vroegschoolse educatie voor gemeenten, zoals die te vinden zijn op:

<https://www.onderwijsinspectie.nl/onderwijssectoren/voor-en-vroegschoolse-educatie/documenten/publicaties/2013/10/17/werkinstructie-toezichtkader-voor--en-vroegschoolse-educatie-gemeenten>.

Opbouw rapport

Hoofdstuk 2 geeft een beeld van het vve-beleid op gemeentelijk niveau. Daar wordt ingegaan op de ontwikkeling van de gemeente sinds de bestandsopname (paragraaf 2.1) en op de door de gemeente aangeleverde vve-documenten (paragraaf 2.2). Tenslotte geven wij in dit hoofdstuk een oordeel over het gemeentelijke vve-beleid (paragraaf 2.3). Hoofdstuk 3 bevat de conclusies over het vve-beleid in de gemeente Weststellingwerf.

2 VVE IN DE GEMEENTE WESTSTELLINGWERF

De gemeente Weststellingwerf heeft een digitale vragenlijst ingevuld. De digitale vragenlijst levert informatie over:

- wel of geen afspraken van de gemeente met de schoolbesturen en de houders over de doelgroepdefinitie, toeleiding, doorgaande lijn en resultaatafspraken;
- het bereik;
- de ontwikkelingen in het gemeentelijk vve-beleid;
- het aantal locaties met voorschoolse educatie en het aantal houders van deze locaties, het aantal goede locaties en het aantal risico-locaties.

De beoordeling van het gemeentelijke beleid is gebaseerd op de digitale vragenlijst, opgevraagde gemeentelijke beleidsdocumenten, eventuele aanvullende informatie en het gesprek met de gemeente (zie paragraaf 2.3).

Bij de beoordeling wordt gewerkt met een vierpuntsschaal:

1. *Staat in de kinderschoenen: verbeteringen zijn dringend nodig.*
Deze kwalificatie geeft aan dat echt iets verbeterd dient te worden.
2. *Enigszins ontwikkeld: verbeteringen zijn nodig*
Deze kwalificatie geeft aan dat het wenselijk is dat iets verbeterd wordt.
3. *Voldoende*
4. *Goed ontwikkeld: een voorbeeld voor anderen.*
Deze kwalificatie geeft aan dat dit aspect in orde is, en wel op een zodanige manier dat anderen hiervan kunnen leren.

2.1 **Ontwikkeling van vve in de gemeente Weststellingwerf sinds de bestandsopname**

Na de bestandsopname van de inspectie in 2012-2013 heeft de gemeente een notitie verbeterpunten VVE Weststellingwerf opgesteld. De uitvoering hiervan heeft geleid tot (aanzienlijke) verbeteringen van het gemeentelijke vve-beleid. Verbeterpunten lagen er bij het bereik, de toeleiding, het ouderbeleid, de interne kwaliteitszorg, de doorgaande lijn en de resultaten. Wij constateren dat de inzet heeft geleid tot voldoende resultaten en in veel gevallen zelfs tot een voorbeeld voor anderen. Vve-beleid in Stellingwerf valt onder Pit!. Pit! staat voor Programma Individuele Talentontwikkeling. De gemeente wil door dit programma alle kinderen in Weststellingwerf de beste kansen bieden om hun talenten te ontwikkelen. Alle peuterspeelzalen en kinderdagverblijven doen mee aan Pit!.

2.2 Lijst met de vve-documenten die de gemeente Weststellingwerf heeft aangeleverd

- document resultaatafspraken Voor- en vroegschoolse voorzieningen Weststellingwerf;
- beleidsplan VVE 2014-2018 Brede school Futura;
- handreiking PIT! in de praktijk;
- VVE in Weststellingwerf notitie verbeterpunten 2013.

2.3 Het gemeentelijk vve-beleid

In deze paragraaf geven wij onze bevindingen weer over het gemeentelijke vve-beleid. Per domein is beschreven op welke punten wij het gemeentelijk beleid en uitvoering als voldoende ('3') beoordelen, waar nog verbeterpunten worden gezien, zowel zonder ('2') als met ('1') afspraken en op welke punten wij de gemeente als een voorbeeld voor anderen zien ('4').

Wij baseren onze bevindingen op de uitkomsten van de verificatie van de digitale vragenlijst door middel van documentenanalyse en gesprekken met vertegenwoordigers van de gemeente. Waar de bevindingen van de inspectie afwijken van het beeld uit de digitale vragenlijst van de gemeente wordt dit vermeld en onderbouwd.

HET GEMEENTELIJK VVE-BELEID		1	2	3	4
1A1	Definitie doelgroepkind				•
1A2	Bereik				•
1A3	Toeleiding				•
1A4	Ouders				•
1A5	Integraal vve-programma			•	
1A6	Externe zorg				•
1A7	Interne kwaliteitszorg van de voor- en vroegscholen			•	
1A8	Doorgaande lijn				•
1A9	Resultaten			•	
1B	Vve-coördinatie op gemeentelijk niveau				•

HET GEMEENTELIJK VVE-BELEID		1	2	3	4
1C	Systematische evaluatie en verbetering van vve op gemeentelijk niveau			•	

DE VVE-CONDITIES		1	2	3	4
2A	GGD-rapport			•	
2B	Gemeentelijk subsidiekader				•

Wij publiceren jaarlijks ook een oordeel over het toezicht dat door de gemeenten op de kinderopvang en peuterspeelzalen wordt uitgevoerd. Voor meer informatie hierover zie www.onderwijsinspectie.nl/onderwijs/Kinderopvang.

Toelichting:

'1' Verbeterpunten met een afspraak

Er zijn geen verbeterpunten met een afspraak.

'2' Verbeterpunten

Er zijn geen verbeterpunten

'3' Voldoende

1A5 Integraal vve-programma

Alle voorscholen in Weststellingwerf maken gebruik van een integraal programma dat voldoet aan artikel 5 van het Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie. Tevens zijn er afspraken gemaakt over het gebruik van een observatiesysteem voor het volgen van de brede ontwikkeling van peuters.

1A7 Interne Kwaliteitszorg voor- en vroegscholen

De gemeente heeft afspraken met de uitvoerende organisatie van de drie vve-instellingen over de wijze waarop ze hun eigen kwaliteit evalueren, verbeteren en borgen. De vve-instellingen maken hierbij gebruik van de vve-coaches. Op één van de locaties, die deel uitmaakt van een brede school, wordt tevens gebruik gemaakt van kwaliteitskaarten. In 2017 voert de gemeente een evaluatie uit m.b.t. OAB-VVE in de gemeente Weststellingwerf. Deze evaluatie geeft informatie m.b.t. nieuwe beleidsperiode 2018-2021. Ook het gebruik van het werken met kwaliteitskaarten wordt dan geëvalueerd en mogelijk als actiepunt opgenomen in het nieuwe beleidsplan (voor gebruik door alle vve-locaties). Jaarlijks levert de uitvoerende organisatie een rapportage als verantwoording over vve en de gemaakte subsidie-afspraken.

1A9 Resultaten

Het doel van de gemeente is dat alle kinderen die naar groep 3 gaan een goede basis meekrijgen voor hun schoolloopbaan om uiteindelijk een startkwalificatie te behalen. De gemeente Weststellingwerf heeft hiertoe concrete afspraken gemaakt met de instellingen van de voor- en vroegscholen. Het doel voor de vve-kinderen is het behalen van minimaal een Citoscore III op de toets taal en rekenen E2 voor kleuters. De toetsresultaten van de voor- en vroegscholen worden verwerkt in de Onderwijsmonitor voor Weststellingwerf.

1C Systematische evaluatie en verbetering van vve op gemeentelijk niveau

Jaarlijks vindt rond februari een beperkte evaluatie plaats met partners over de uitvoering van vve. Uitgangspunt hierbij is "doen we nog wat we hebben afgesproken". De bevindingen worden vastgelegd in een verslag. De gemeente is van plan dit jaar haar vve-beleid uitgebreid te evalueren.

2A GGD-rapport

De gemeente heeft geregeld dat alle vve-locaties jaarlijks door de GGD worden beoordeeld. Het betreft zowel de basiskwaliteit als de kwaliteit van de voorschoolse educatie. Dit jaar heeft de GGD bij een locatie een tekortkoming geconstateerd. De houder van de voorschool heeft hierover contact opgenomen met de gemeente en direct actie ondernomen om de tekortkoming te verbeteren.

'4' Voorbeeld voor anderen

1A1 Definitie doelgroepkind

De gemeente Weststellingwerf hanteert duidelijke definities en bijbehorende criteria voor doelgroepeuter en -kleuter. In deze definities is tevens opgenomen dat een peuter ook een "doelgroepkind" kan zijn op basis van de feitelijk geconstateerde (taal en/of ontwikkelings) achterstand na observaties aan het begin van de voorschool.

1A2 Bereik

Volgens de gewichtenregeling zou Weststellingwerf voor 2016 een aanbod moeten realiseren voor 16 doelgroepeuters op de voorscholen. Met in het afgelopen jaar 32 gerealiseerde kindplaatsen voldoet de gemeente ruim aan dit aanbod en bereikt daarmee tevens circa 90 procent van haar doelgroep.

1A3 Toeleiding

In 2014 is de indicatiestelling en daarmee tevens de toeleiding een taak geworden van de GGD. Door regelmatig de toeleiding en het bereik te bespreken met de GGD en de instelling van de voorscholen, heeft de gemeente goed zicht

op de peuters die zij niet bereikt en de reden waarom. De reden voor ouders om geen gebruik te maken van een vve-plaats is veelal de afstand tot de locatie waar vve plaatsvindt (en soms de "stigmatisering"). De gemeente anticipeert hierop door op alle peuterspeelzalen een vve-aanbod aan te bieden en te zorgen voor vve-gekwalficeerde medewerkers. De medewerkers zijn alert en adviseren zo nodig de ouders wanneer ze een achterstand constateren.

1A4 Ouders

Op basis van gegevens en ervaringen van de GGD, consulenten werk-inkomen en SES-gegevens (Sociaal Economische Status) heeft de gemeente een analyse gemaakt van de ouderpopulatie. Op basis van deze analyse heeft zij haar beleid afgestemd en concrete doelen vastgelegd om ouders als partner te betrekken bij het voorkomen van achterstanden bij peuters. Ook de vve-locaties hebben de analyse van de gemeente betrokken bij hun ouderbeleid waardoor zij onder andere beter rekening kunnen houden met de thuistaal van de ouders en ouders meer en beter kunnen betrekken bij activiteiten.

1A6 Externe zorg

De gemeente beschikt over een heldere zorgstructuur voor peuters. Weststellingwerf heeft duidelijke afspraken gemaakt met de JGZ, de voorscholen en andere betrokken instanties over het signaleren en verwijzen van peuters die extra zorg nodig hebben. De Consulent Jonge Risicokinderen speelt hierbij een belangrijke rol evenals de JGZ-verpleegkundige. Minimaal een keer per jaar bezoekt de verpleegkundige alle voorschoolse voorzieningen. Daarnaast is er minimaal driemaal per jaar een thema-overleg waardoor men elkaar goed leert kennen en ervaringen en kennis kan worden gedeeld. De JGZ bewaakt de voortgang van processen en verzorgt de terugkoppeling naar de voorscholen.

1A8 Doorgaande lijn

De gemeente heeft afspraken met de schoolbesturen en vve-instellingen over de doorgaande lijn vastgelegd in Handreiking Pit! in de praktijk. In dit document zijn de afspraken over het overdragen van kindgegevens (inclusief de "warme overdracht van vve-peuters) van voor- naar vroegschool en de aanwezigheid van de ouders bij de warme overdracht vastgelegd. Daarnaast zijn er binnen de gemeente ook afspraken gemaakt over de afstemming van het pedagogisch-educatief handelen, het aanbod en de zorg en begeleiding.

1B Vve-coördinatie op gemeente niveau

De gemeente is aantoonbaar de regievoerder van het vve-beleid. Zij betreft hierbij de LEA-partners en coördineert de uitvoering van haar beleid. Zij zorgt

ervoor dat betrokken partijen goed met elkaar kunnen samenwerken, elkaar kunnen vinden en dat er afstemming is.

2B Gemeentelijk subsidiekader

De gemeente heeft een subsidiebeschikking waarin voorwaarden zijn opgenomen conform de wet op de Kinderopvang en het Besluit basisvoorwaarden kwaliteit vve. Naast de wettelijke bepalingen zijn er aanvullende voorwaarden opgenomen over onder andere de resultaten, het opbrengstgericht werken, de ouderbetrokkenheid en de interne kwaliteitszorg.

3 CONCLUSIES

De inspectie heeft op het niveau van de gemeente de kwaliteit van de voor- en vroegschoolse educatie in de gemeente Weststellingwerf beoordeeld.

De oordelen zijn gebaseerd op de antwoorden op de vragenlijst. De antwoorden van de gemeente zijn geverifieerd in gesprekken en aan de hand van separaat beschikbaar gestelde beleidsdocumenten.

Conclusies gemeentelijk vve-beleid

Wij hebben waardering voor de wijze waarop de gemeente sinds de bestandsopname 2012-2013 haar vve-beleid en de uitvoering ervan heeft verbeterd. Zoals in hoofdstuk 2.1 al aangegeven is er op onderdelen een aanzienlijke vooruitgang geconstateerd en zijn er geen noodzakelijke verbeterpunten meer. Op acht onderdelen (definitie doelgroep, bereik, toeleiding, ouderbeleid, externe zorg, doorgaande lijn, vve-coördinatie en gemeentelijk subsidiekader) is de gemeente zelfs een voorbeeld voor anderen.